

JAK CHRONIĆ DZIECI?

PRZEMOC WOBEC DZIECKA DO 18 ROKU ŻYCIA

POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH
W KOŚCIELE EWANGELICKO-AUGSBURSKIM W POLSCE

**POSTĘPOWANIE W SYTUACJACH
KRZYWDZENIA MAŁOLETNICH
W KOŚCIELE EWANGELICKO-
-AUGSBURSKIM W RP**

Warszawa 2026

SPIS TREŚCI

Wstęp 3

Co to jest przemoc i jak ją rozpoznać? 5

Standardy ochrony małoletnich – instytucjonalna ochrona dzieci przed krzywdzeniem 9

Wskazówki dla osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w parafii 13

Wskazówki dla osób przyjmujących zgłoszenia w parafii – postępowanie w sytuacji krzywdzenia dziecka 16

Parafia w kryzysie po doświadczeniu wykorzystania seksualnego przez duchownego/pracownika parafii 22

Podstawy prawne ochrony osób małoletnich w Polsce 24

WSTĘP

Droga Siostró, Drogi Bracie w Chrystusie!

Czytając tytuł tej broszury, można odczuć niepokój, a nawet sprzeciw. Jak to możliwe? Czy dzieci i młodzież mogą być krzywdzone w naszym Kościele? Przecież Kościół jest wspólnotą zbudowaną na miłości – tej którą głosi i którą pragnie się kierować. I tak właśnie powinno być. A jednak zdarzają się sytuacje, w których ta rzeczywistość okazuje się inna.

Publikacja w przejrzysty sposób wyjaśnia m.in.: czym jest przemoc i w jaki sposób można jej przeciwdziałać. Zawiera również standardy ochrony małoletnich. Ważnym jej elementem jest rozdział zawierający wskazówki dla osób pracujących z dziećmi. W parafiach zostały wyznaczone osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przypadków skrzywdzenia. Dla nich przygotowano osobny rozdział. Wszystkie informacje znajdujące się w tej broszurze mogą okazać się przydatne także wtedy, gdy dziecko jest krzywdzone w innym środowisku, a u Ciebie będzie szukało pomocy lub gdy to Ty rozpoznasz, że jej potrzebuje.

Pozycja ta stanowi uzupełnienie wcześniejszych publikacji kościelnych: „Wskazówki, jak radzić sobie z sytuacjami trudnymi w Kościele” i „Podręcznik dla rad parafialnych”. Cieszę się, że pojawiły się one w naszej wspólnocie i modłę się o to, żeby w Kościele nikt nie doświadczał krzywdy.

bp Jerzy Samiec

● CO TO JEST PRZEMOC I JAK JĄ ROZPOZNAĆ?

Przemoc to każde działanie lub zaniechanie, które narusza godność, bezpieczeństwo lub prawidłowy rozwój człowieka. Może mieć charakter jednorazowy lub powtarzalny i zawsze stanowi zagrożenie dla dobra danej osoby.

Kiedy mówimy o przemocy?

Aby dane zachowanie uznać za przemoc, muszą jednocześnie wystąpić cztery elementy.

Intencja

Jedna osoba chce wpłynąć na drugą, aby spełniła jej oczekiwania lub zaspokoiła określone potrzeby.

Naruszenie praw i dóbr

Osoba stosująca przemoc dąży do celu za wszelką cenę, ignorując granice i prawa danej osoby.

Przewaga sprawcy

Osoba stosująca przemoc ma wyraźną przewagę (fizyczną, psychiczną, prawną, społeczną), która znacząco ogranicza możliwości obrony.

Krzywda

Osoba, wobec której stosowana jest przemoc, doświadcza realnych konsekwencji psychicznych i/lub fizycznych – w skrajnych przypadkach prowadzących do utraty zdrowia lub życia.

Pojedyncze elementy mogą występować w relacjach międzyludzkich, jednak o przemocy mówimy wtedy, gdy spełnione są wszystkie cztery warunki jednocześnie.

Dlaczego dzieci są szczególnie narażone na przemoc?

Dzieci pozostają w naturalnej zależności od dorosłych: opiekuńczej | prawnej | emocjonalnej | społecznej | fizycznej.

Nie posiadają możliwości samodzielnego zaspokajania swoich potrzeb ani skutecznej obrony, dlatego potrzebują dorosłych jako opiekunów i przewodników. Ten proces nazywa się wychowaniem. Wychowanie zawsze wiąże się z intencjonalnym wpływem dorosłego na dziecko – stawianiem wymagań, granic, oczekiwań. Sam fakt użycia przewagi nie jest jeszcze przemocą, o ile nie prowadzi do krzywdy dziecka.

Czym jest krzywda dziecka?

Krzywda występuje wtedy, gdy dziecko doświadcza:

- niekorzystnych konsekwencji fizycznych – dotyczących zdrowia, bezpieczeństwa, integralności ciała;
- niekorzystnych konsekwencji psychicznych – naruszających godność osobistą, poczucie własnej wartości i prawidłowy rozwój emocjonalny.

FORMY PRZEMOCY WOBEC DZIECI

Przemoc fizyczna – przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której ono ufa, bądź która ma nad nim władzę.

Przykłady:

klapsy, bicie, szarpanie, potrząsanie, ciągnięcie za włosy lub uszy, wykręcanie rąk, kopanie, popychanie, uderzanie przedmiotami, krępowanie, sprawianie bólu fizycznego w jakiegokolwiek formie.

Przemoc psychiczna – to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, która obejmuje działania i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne, relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy nim a rodzicem.

Przykłady:

wyzwiska, krytykowanie, ośmieszanie, groźby, szantaż, obwinianie, wzbudzanie poczucia winy, karanie milczeniem, izolowanie, straszenie porzuceniem, nadmierne lub nieadekwatne wymagania, karanie za niepowodzenia.

Przemoc seksualna – włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, lub która jest niezgodna z normami prawnymi czy obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.

Przykłady:

dotykanie sfer intymnych, rozmowy o seksualności dziecka, pokazywanie treści pornograficznych, uwodzenie, wymuszanie tajemnicy, obnażanie się, pieszczoty o podtekście seksualnym, zapraszanie do „zabaw”, współżycie seksualne, robienie zdjęć pornograficznych, obwinianie dziecka za „prowokowanie”.

Zaniedbanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka niezbędnych do życia i rozwoju.

Przykłady:

brak jedzenia, snu, opieki medycznej, leczenia, bezpieczeństwa, higieny, odpowiedniego ubrania, edukacji, wsparcia emocjonalnego, kontaktów społecznych oraz niewywiązywanie się z obowiązku finansowego wobec dziecka.

Dziecko jako świadek przemocy domowej – zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej dziecko będące świadkiem przemocy wobec dorosłych również jest osobą doznającą przemocy.

Dziecko może:

słyszeć awantury i akty przemocy, widzieć skutki agresji, być wciągane w konflikty dorosłych, być zmuszane do opowiedzenia się po jednej ze stron, żyć w ciągłym napięciu i lęku.

Dziecko w sytuacji konfliktu lub rozvodu rodziców – przemocą wobec dziecka jest również wklanie go w konflikt dorosłych.

Przykłady:

krytykowanie drugiego rodzica przy dziecku, zmuszanie do wyboru strony, utrudnianie kontaktów, obciążanie dziecka emocjami dorosłych, traktowanie go jak powiernika, manipulowanie uczuciami, przekupywanie, narażanie na udział w sporach sądowych.

Przemoc wobec dzieci:

- negatywnie wpływa na ich zdrowie psychiczne i fizyczne,
- zaburza rozwój emocjonalny i społeczny,
- obniża poczucie własnej wartości,
- rzutuje na przyszłe relacje i funkcjonowanie w dorosłym życiu.

Każde dziecko reaguje inaczej – nie zawsze objawy są widoczne od razu, jednak każda forma przemocy pozostawia ślad.

Sygnały, które powinny zaniepokoić

Sygnały przemocy wobec dziecka to nagłe zmiany w zachowaniu, niewyjaśnione obrażenia fizyczne, zaniedbanie oraz zachowania seksualne lub emocjonalne nieadekwatne do wieku. Niepokoić powinny wszelkie drastyczne zmiany, które wskazują na cierpienie, izolację lub nietypową reakcję dziecka na opiekunów.

Objawy behawioralne i emocjonalne (co powinno niepokoić):

- zmiany nastroju: nagłe napady złości, płaczliwość, apatia, lęk, nadmierna wesołość;
- wycofanie: izolowanie się od rówieśników, unikanie kontaktów społecznych, brak zainteresowania hobby;
- problemy w szkole: trudności z koncentracją, pogorszenie wyników w nauce;
- zaburzenia snu i apetytu: bezsenność, koszmary, brak apetytu, nadmierne objadanie się, wymioty;
- lęk i fobie: strach przed konkretnymi osobami, miejscami (np. powrót do domu), silny niepokój;
- zachowania nieadekwatne do wieku: moczenie nocne, ssanie kciuka, zachowania seksualne nieodpowiednie do wieku, nadmierne zainteresowanie seksem, powtarzające się autoagresje (np. samookaleczanie);
- reakcje w obecności opiekuna: dziecko zachowuje się inaczej przy rodzicu niż przy innych osobach, boi się go, unika dotyku.

Objawy fizyczne:

- niewyjaśnione urazy: siniaki, oparzenia, zadrapania, rany, szczególnie w miejscach rzadko narażonych na kontuzje (plecy, pośladki);
- problemy z poruszaniem się: ból przy siadaniu/chodzeniu (może wskazywać na przemoc seksualną/fizyczną);

- zaniedbanie: brud, niedożywienie, brak odpowiedniego ubrania.

Sygnaly od samego dziecka:

- dziecko może próbować opowiedzieć o przemocy, ale w sposób niewyraźny, subtelny;
- może używać wulgarного języka lub mówić o seksie w sposób nieodpowiedni, lub za pomocą fikcyjnych historii, używając postaci z bajek lub zwierząt;
- rysuje rysunki przedstawiające części intymne lub akty seksualne;
- dziecko mówi, że ma tajemnicę z dorosłym, której nie może ujawnić.

Pojedynczy sygnał nie musi oznaczać przemocy, ale zawsze wymaga uwagi.

Warto wiedzieć, że:

dziecko nigdy nie jest winne przemocy;

przemoc nie jest metodą wychowawczą;

reagowanie na przemoc jest wyrazem troski i odpowiedzialności;

wczesna reakcja może przerwać krzywdzenie

i chronić przyszłość dziecka.

● **STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH INSTYTUCJONALNA OCHRONA DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM**

Standardy ochrony małoletnich to zasady mające na celu chronić osoby, które nie ukończyły 18 roku życia lub nie uzyskały pełnej zdolności do czynności prawnych, przed krzywdzeniem: przemocą, zaniedbaniem, wykorzystywaniem czy innymi niebezpiecznymi sytuacjami. Obowiązują wszędzie tam, gdzie małoletni spędzają czas, np. w szkołach, parafiach, klubach sportowych, domach kultury, internatach i innych miejscach.

Najważniejsze zasady ochrony małoletnich:

1. Bezpieczne relacje

Dorośli (np. nauczyciele, trenerzy, opiekunowie, duszpasterze), ale również inni małoletni (uczniowie, koleżanki) nie mogą przekraczać granic – nie wolno im zachowywać się niestosownie, dotykać w nieodpowiedni sposób, zastraszać, manipulować ani wykorzystywać zaufania.

2. Zgłaszanie niepokojących sytuacji

Każdy – dziecko, nastolatek, dorosły – ma prawo zgłosić coś, co wydaje się nie w porządku. Nikt nie powinien się bać mówić, jeśli czuje się źle lub czuje się zagrożony przez inną osobę lub grupę.

3. Reagowanie i pomoc

Jeśli dzieje się coś złego, osoby dorosłe mają obowiązek zareagować – chronić dziecko, zgłosić sprawę do odpowiednich służb i zapewnić pomoc (np. psychologiczną).

4. Edukacja i rozmowa

Ważne, żeby małoletni i dorośli wiedzieli, co jest przemocą, co wolno, a czego nie oraz że zawsze mogą się do kogoś zwrócić o pomoc. Obowiązkiem instytucji/organizacji pracujących z nieletnimi jest informowanie ich o ich prawach oraz ciągle podnoszenie przez personel swoich kwalifikacji w tym zakresie.

5. Zasady postępowania

We wszystkich instytucjach zajmujących się dziećmi i młodzieżą (np. szkoła, świetlica, teatr, także parafia) zasady ochrony małoletnich są spisane i ogólnie dostępne.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH W PARAFII

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez duchownych, pracowników, współpracowników, wolontariuszy, członków i władz parafii jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Każda osoba tworząca zespół parafii traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek przemocy w jakiegokolwiek formie wobec dziecka. Personel organizacji, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa i wewnętrznych przepisów parafialnych.

Standardy ochrony małoletnich powinny zawierać następujące informacje (dostosowując je do charakteru i rodzaju placówki lub prowadzonej działalności):

- wymogi dotyczące bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnim a personelem, określające w szczególności zachowania niedozwolone;
- zasady i procedury podejmowania interwencji w przypadku stwierdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka;
- procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego;
- wskazanie osoby odpowiedzialnej za wszczynanie procedury Niebieskiej Karty (w przypadku instytucji, które mają odpowiednie uprawnienia);
- zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
- zasady przygotowania personelu placówki do stosowania standardów wraz z zakresem kompetencji osoby odpowiedzialnej za ich wdrożenie;
- zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom oraz małoletnim standardów do zapoznania się i stosowania;
- wskazanie osób odpowiedzialnych za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
- sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego;
- zasady korzystania przez dzieci i młodzież z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci internetowej;
- procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie;
- zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia;
- uwzględnienie sytuacji dzieci z niepełnosprawnościami oraz ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Zapytaj w twojej parafii o standardy ochrony małoletnich, czy są one znane, dostępne i dostosowane do potrzeb i działań podejmowanych na rzecz ochrony dzieci i młodzieży.

WYTYCZNE DOTYCZĄCE PROCEDURY ZGŁOSZENIA W PRZYPADKU KRZYWDZENIA DZIECKA

źródło: Standardy Ochrony Małoletnich w Kościele Ewangelicko-Augsburskim w RP

1. Rada Parafialna, w drodze uchwały, powołuje osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielanie mu wsparcia (tzw. Zespół Wsparcia).

2. Zespół Wsparcia podejmuje interwencję zgodnie z przyjętymi procedurami.
3. Osobą odpowiedzialną za składanie zawiadomień o popełnieniu lub możliwości popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo jednostki policji bądź prokuratury, a także zawiadamianie sądu rodzinnego jest proboszcz. W sytuacji, gdy osobą krzywdzącą jest proboszcz, zawiadomienia, o których mowa w zdaniu poprzednim, składa biskup diecezjalny.
4. W przypadku podjęcia przez członka personelu podejrzenia, że małoletni jest krzywdzony, ma on obowiązek niezwłocznie przekazać tę informację do jednostki podejmującej interwencję. Ze zdarzenia należy sporządzić odpowiednią notatkę służbową. Notatka może mieć formę papierową lub elektroniczną.
5. Jednostka podejmująca interwencję wypełnia kartę interwencji.
6. Do udziału w interwencji można dopuścić specjalistów, w szczególności psychologów lub pedagogów współpracujących z parafią, celem skorzystania z ich pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
7. W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, każdy członek personelu, który pozyskał wiedzę o takiej sytuacji, zobowiązany jest w pierwszej kolejności niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, a następnie niezwłocznie poinformować jednostkę podejmującą interwencję. Po zawiadomieniu odpowiednich służb członek personelu realizuje odpowiednią procedurę interwencji.
8. Wszyscy członkowie personelu i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom państwowym w ramach działań interwencyjnych.
9. W sytuacji, gdy w trakcie podejmowania procedury okaże się, iż opiekunowie małoletniego nie są zainteresowani sytuacją dot. krzywdzenia małoletniego lub bagatelizują taką sytuację, niezależnie od tego, kim jest osoba krzywdząca, jednostka podejmująca interwencję po przeprowadzeniu całej procedury i po dokonaniu stosownej analizy, powiadamia o tym fakcie proboszcza albo biskupa diecezjalnego, który składa w imieniu parafii wniosek o wgląd w sytuację małoletniego do sądu rodzinnego.
10. W sytuacji, gdy w trakcie podejmowania procedury okaże się, iż zostało popełnione przestępstwo, jednostka podejmująca interwencję powiadamia o tym proboszcza albo biskupa diecezjalnego, który składa zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa do właściwej miejscowo ze względu na miejsce popełnienia przestępstwa prokuratury lub jed-

nostki policji. W sytuacji, gdy osobą krzywdzącą jest opiekun, proboszcz albo biskup diecezjalny poza zawiadomieniami, o których mowa w zdaniu poprzednim, składa także wniosek o wgląd w sytuację małoletniego.

WSKAZÓWKI DLA OSÓB PRACUJĄCYCH Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ W PARAFII

Opiekun – niezależnie czy jest wychowawcą, trenerem, nauczycielem, animatorem czy osobą duchowną – odgrywa ważną rolę w zapewnianiu bezpieczeństwa młodym osobom. Oto najważniejsze rzeczy, na które powinien zwrócić uwagę, zgodnie ze standardami ochrony małoletnich.

1. Nawiązuj bezpieczne relacje i nie przekraczaj granic

- Pamiętaj, że małoletni to w świetle prawa osoba poniżej 18. roku życia, której należy się ochrona, pomoc i wsparcie.
- Nie przekraczaj granic fizycznych i emocjonalnych, np. unikaj niestosownego dotyku, komentarzy czy żartów z podtekstem, wulgaryzmów lub wyzwisk.
- Zawsze dbaj o relacje oparte na szacunku i zaufaniu, ale z zachowaniem zdrowego dystansu.
- Nie faworyzuj ani nie wykluczaj żadnej osoby z grupy.
- Działaj zawsze w interesie dziecka: z szacunkiem, empatią i cierpliwością.
- Zachowuj przejrzystość działań, aby uniknąć nieporozumień i błędnych interpretacji.

2. Obserwuj i reaguj

- Zwracaj uwagę na zmiany w zachowaniu dzieci, np. wycofanie, agresja, nagły spadek nastroju, ucieczki w używki, nagła zmiana sposobu noszenia się na co dzień – to mogą być sygnały, że coś się dzieje.
- Reaguj na przemoc rówieśniczą, cyberprzemoc, wyśmiewanie czy inne formy krzywdzenia.
- Nie bagatelizuj zgłoszeń – nawet jeśli coś wydaje się błahе, każda obawa powinna być potraktowana poważnie.

3. Stwarzaj odpowiednie warunki i przestrzeń

- Twórz bezpieczną, akceptującą atmosferę – taką, w której młody człowiek wie, że może się zgłosić z problemem.
- Unikaj sytuacji „sam na sam” z małoletnim w zamkniętym pomieszczeniu – jeśli to konieczne, zostawiaj otwarte drzwi lub informuj o spotkaniu inne osoby.
- Dbaj o prywatność i godność podopiecznych, np. przy przebieraniu się, korzystaniu z toalety, omawianiu problemów.
- Nie utrwalaj wizerunku dzieci ani nie udostępniaj nagrań bez zgód rodziców/opiekunów.
- Nie wchodź w relacje romantyczne ani seksualne z małoletnimi.
- Nie oferuj ani nie używaj w obecności dzieci alkoholu, papierosów, narkotyków.
- Nie przyjmuj kosztownych prezentów ani nie wchodź w relacje zależności.
- Wszelkie aktywności z małoletnim organizowane poza godzinami zajęć uzgadniaj z rodzicami/opiekunami i realizuj je za ich wiedzą i zgodą.

4. Stosuj zasady kontaktu poza zajęciami

- Kontakt poza zajęciami (np. przez media społecznościowe, SMS-y) powinien być przejrzysty i ograniczony do spraw organizacyjnych.
- Nigdy nie wolno prowadzić prywatnych, osobistych rozmów z podopiecznymi.
- Jeśli twój podopieczny/na przekracza granice bezpiecznego kontaktu, reaguj, wyjaśnij zasady waszej komunikacji, w razie potrzeby poinformuj swoich przełożonych, opiekunów prawnych dziecka. Dbaj również o swoje bezpieczeństwo.
- Dbaj o prywatność i ostrożność w sieci – twoja aktywność może być widoczna dla dzieci i rodziców.
- Unikaj zachowań, które mogłyby naruszyć twój profesjonalny wizerunek lub zostać odebrane jako niestosowne.

5. Wspieraj swoją postawą i postępuj zgodnie z procedurami

- Poznaj i stosuj procedury ochrony małoletnich obowiązujące w twojej parafii.
- Dowiedz się, kiedy i jak masz zgłosić podejrzenie krzywdzenia do odpowiednich instytucji (np. sądu rodzinnego, OPS, policji, prokuratury).
- Regularnie uczestnicz w szkoleniach i warsztatach dotyczących ochrony dzieci i młodzieży.

- Znajdź instytucje i numery pomocowe, które możesz polecić podopiecznym w trudnej sytuacji.
- W przypadku zgłoszenia przemocy/ wykorzystania seksualnego:
 - › wysłuchaj dziecko/nastolatka i zapewnij, że mu wierzysz;
 - › zbierz najważniejsze fakty w sprawie;
 - › wyjaśnij, że ofiara nie jest winna, że za nieodpowiednie zachowanie odpowiada dorosły;
 - › opowiedz o tym, w jaki sposób zamierzasz mu pomóc i jakie będą twoje następne kroki;
 - › zabezpiecz ofiarę;
 - › poinformuj o zdarzeniu i przekaz sprawę osobie wyznaczonej w twojej parafii do przyjmowania zgłoszeń w sytuacji krzywdzenia dziecka;
 - › jeśli nie czujesz się na siłach, skorzystaj z jednego z podanych numerów:

w Kościele Luteranśkim – CMP – 506 788 871

w każdej sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu – 112

Niebieska Linia – 22 668 70 00, 116 123.

Jeśli potrzebujesz więcej informacji, znajdziesz je na stronie Centrum Mediacji i Poradnictwa w zakładce Bezpieczny Kościół: www.cmp.luteranie.pl.

O tym, jak pomóc dziecku w sytuacji krzywdzenia przeczytasz na stronie Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę: <https://fdds.pl>.

Więcej o przemocy dowiesz się ze strony Niebieskiej Linii: <https://www.niebieskalinia.pl/materialy-edukacyjne/przemoc-domowa-vs-alkohol>.

Procedurę Niebieskiej Karty znajdziesz tutaj: https://www.niebieskalinia.pl/file/sites/procedura_NK_2024.pdf.

WSKAZÓWKI DLA OSÓB PRZYJMUJĄCYCH ZGŁOSZENIA W PARAFII POSTĘPOWANIE W SYTUACJI KRZYWDZENIA DZIECKA

Każde dziecko ma prawo do bezpieczeństwa, szacunku i ochrony przed wszelkimi formami przemocy. Ochrona małoletnich nie jest sprawą prywatną – to wspólna odpowiedzialność każdego dorosłego i instytucji, które towarzyszą dzieciom i młodzieży w ich rozwoju.

ZAPEWNIJ MIEJSCE

W sytuacji wstępnego zgłoszenia dotyczącego krzywdzenia:

- parafia powinna dysponować odpowiednio przygotowanym pomieszczeniem tzw. bezpiecznym pokojem;
- spotkanie odbywa się w warunkach: prywatności, spokoju i poszanowania godności dziecka.

Pomieszczenie to służy do:

- wysłuchania dziecka,
- przyjęcia zgłoszenia,
- zapewnienia pierwszego wsparcia,
- przekazania informacji o dalszych krokach.

Bezpieczny pokój to przestrzeń:

- przyjazna dziecku,
- zapewniająca poczucie bezpieczeństwa i poufności,
- pozbawiona elementów stresujących,
- dostosowana do rozmów na trudne tematy.

Dlatego wybierz pomieszczenie parafialne, które:

- ma dostęp z korytarza i jest częścią „widocznego” obszaru;
- wyposażone jest w drzwi z przeszklonym panelem (jeśli to niemożliwe, niech pozostają uchylone podczas rozmowy);
- pozwala na szybkie zauważenie aktywności wewnątrz, np. ze względu na sąsiadujące pomieszczenia.

Unikaj pokoi używanych do celów prywatnych (np. mieszkania duszpasterza, z ograniczonym dostępem).

Poinformuj o spotkaniu drugą osobę (np. proboszcza lub opiekuna), gdy wymagane jest spotkanie indywidualne.

REAGUJ

Punkt wyjścia do podjęcia działań: podejrzenie krzywdzenia dziecka. Podjęcie działań ochronnych nie wymaga pewności ani niezbitych dowodów.

Wystarczające są:

- przekonanie,
- uzasadnione przypuszczenie,
- sygnały niepokojące ze strony dziecka lub jego otoczenia.

Nie weryfikuj dowodów samodzielnie. Rolą dorosłych jest zgłoszenie podejrzenia, a nie prowadzenie dochodzenia.

INTERWENIUJ

Interwencja ma na celu ochronę dziecka i zatrzymanie przemocy. Może obejmować:

- interwencję psychologiczną – wsparcie emocjonalne, zabezpieczenie dziecka;
- interwencję prawną – działania zgodne z: Kodeksem Karnym, Kodeksem Cywilnym i Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Interwencja zawsze jest podejmowana w interesie dziecka.

Warunki podejmowania interwencji:

Działania ochronne mogą być podejmowane niezależnie od zgody rodziców lub opiekunów, jeśli dobro dziecka jest zagrożone.

Brak „twardych dowodów” nie blokuje zgłoszenia.

Ocena dowodów i wiarygodności zeznań należy do: policji, prokuratury i sądu.

URUCHOM PROCEDURY

W zależności od sytuacji uruchamiane są odpowiednie procedury ochrony dziecka.

Procedura cywilna

- sprawa może zostać skierowana do Sądu Rodzinnego i Nieletnich,
- sąd podejmuje decyzje zabezpieczające dobro dziecka.

Procedura Niebieskiej Karty

- stosowana w przypadku podejrzenia przemocy,
- umożliwia skoordynowaną pomoc dziecku i rodzinie,
- nie wymaga zgody osoby pokrzywdzonej na jej rozpoczęcie.

WYŚLUCHAJ

Zadaniem osoby przyjmującej zgłoszenie od dziecka w parafii jest:

- wysłuchanie i ustalenie najważniejszych danych niezbędnych do formalnego zgłoszenia podejrzenia popełnienia przestępstwa,
- analiza zebranego materiału i podjęcie decyzji o dalszym działaniu,
- powiadomienie o tym fakcie proboszcza albo biskupa diecezjalnego, który w imieniu parafii podejmuje dalsze procedury.

W wyniku dokonanego zgłoszenia dziecko jako osoba pokrzywdzona:

- powinno zostać przesłuchane jeden raz,
- w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu – tzw. Przyjaznym Pokoju Przesłuchań,
- w obecności wykwalifikowanych specjalistów i sędziego.

Celem jest ochrona dziecka przed wtórną traumą i ograniczenie stresu i poczucia zagrożenia.

PROCEDURA PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA O WYKORZYSTANIU W PRZYPADKU DZIECKA

1. Stworzenie warunków do rozmowy – bezpieczny pokój (pomieszczenie w zasobach parafii/diecezji/institucji zewnętrznych).
2. Przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem.
3. Spisanie protokołu przyjęcia zgłoszenia.
4. Przekazanie sprawy właściwym organom celem przesłuchania/ustalenia dowodów i podjęcia dalszych działań.

INSTRUKCJA ROZMOWY Z DZIECKIEM DO 15. ROKU ŻYCIA UJAWNIAJĄCYM WYKORZYSTANIE SEKSUALNE/PRZEMOC

I. STWORZENIE ATMOSFERY ZAUFANIA I BEZPIECZEŃSTWA

- Zapewnij miejsce rozmowy z dzieckiem zgodne z wytycznymi.
- Usiądź tak, by być na wysokości wzroku dziecka.
- Powiedz prostym językiem:
Jestem tu, żeby cię wysłuchać.
Możesz mówić swoim sposobem – każde słowo jest ważne.
- Okazuj empatię i cierpliwość, nie oceniaj i nie okazuj zaskoczenia ani oburzenia.

II. ROZMOWA Z DZIECKIEM

1. Ustalenie najważniejszych faktów

Cel: ustal tylko podstawowe dane potrzebne do zgłoszenia. Nie prowadź szczegółowego przesłuchania – to zadanie specjalisty. Nie wolno sugerować odpowiedzi ani dopytywać o intymne szczegóły.

Czy możesz mi powiedzieć, co się wydarzyło?

Kto to zrobił? Czy wiesz, ile ma lat?

Kiedy to się stało?

Gdzie to się stało?

Czy to wydarzyło się więcej niż raz?

Czy ktoś jeszcze o tym wie?

2. Wsparcie dla ujawnienia

Bardzo dobrze, że mi o tym mówisz.

To wymagało odwagi – dziękuję, że się tym podzieliłeś/aś.

3. Odbarczenie z poczucia winy

To, co się wydarzyło, nie jest twoją winą.

Za to, co zrobiła ta osoba, odpowiada tylko ona.

4. Psychoedukacja

Dzieci mają prawo czuć się bezpiecznie.

Dorośli nie mogą robić dzieciom takich rzeczy.

Opowiedzenie o tym jest ważne, żebyśmy mogli ci pomóc.

5. Określenie obaw związanych z ujawnieniem i oczekiwaniami dziecka

Czy coś cię martwi w związku z tym, że o tym opowiedziałeś/aś?

(Zapisz lęki dziecka np. zemsta sprawcy, reakcja rodziny, wstyd).

Co miałyby się teraz wydarzyć? Na co czekasz?

Jak możemy ci najlepiej pomóc?

Po czym poznasz, że ci pomogłem/am?

6. Ustalenie możliwego wsparcia i nakreślenie planu pomocy

- Ustal z dzieckiem krąg osób zaufanych.

Czy jest ktoś, przy kim czujesz się bezpiecznie – w rodzinie, szkole, parafii, wśród znajomych?

- Powiedz dziecku, co będzie dalej.

Muszę przekazać tę sprawę osobom, które potrafią zapewnić ci ochronę.

Twoje bezpieczeństwo jest dla nas najważniejsze.

- Podkreśl, że dziecko nie zostanie samo.

7. Przygotowanie do udziału w procedurach i motywowanie do działania

Będzie trzeba porozmawiać jeszcze z osobami, które zajmują się takimi sprawami. One potrafią to robić tak, żebyś nie musiał/a opowiadać wszystkiego wiele razy.

Te osoby są po to, żeby ci pomóc i cię chronić.

Razem z dorosłymi specjalistami zadbamy, żebyś był/a bezpieczny/a.

Twoje słowa pomogą powstrzymać sprawcę.

III. SPISANIE PROTOKOŁU PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA

- Zanotuj w możliwie dokładny sposób słowa dziecka (cytaty).
- Nie dodawaj własnych interpretacji.
- Zaznacz datę, miejsce rozmowy, nazwiska obecnych osób.

IV. PRZEKAZANIE SPRAWY WŁAŚCIWYM ORGANOM

- Niezwłocznie przekaz zgłoszenie:
 - osobie upoważnionej do podjęcia dalszych procedur w parafii/Kościele,
 - organom ścigania (policja, prokuratura),
 - odpowiednim instytucjom ochrony małoletnich.
- Dalsze przesłuchanie dziecka prowadzi specjalista.

PROCEDURA PRZYJĘCIA ZGŁOSZENIA OD MAŁOLETNIEGO POWYŻEJ 15. ROKU ŻYCIA

można ją zastosować również wobec osoby dorosłej

INSTRUKCJA ROZMOWY Z OSOBĄ POWYŻEJ 15. ROKU ŻYCIA LUB DOROSŁĄ

I. WPROWADZENIE DO ROZMOWY:

- Zadbaj o atmosferę i określ zasady spotkania:
 - czas i przebieg spotkania (ile potrwa i jak będzie wyglądało),
 - twoja rola w spotkaniu (zbieranie danych, bez oceny!),
 - zasada poufności/zasada wyjątków (zagrożenie życia, przestępstwo),
 - sposób zbierania danych/informacja zwrotna rozmówcy.
- Zapytaj o nadzieje związane ze spotkaniem (nie w sprawie!).

II. WYWIAD WŁAŚCIWY

Co się stało?

Kto był uczestnikiem zdarzeń?

Jakie działania miały miejsce?

Gdzie to się działo?

Kiedy i jak często to się działo?

Kiedy ostatnio miały miejsce opisywane działania?

Czy ktoś był świadkiem tych zdarzeń?

Jak się zachowywałeś/aś w podobnych sytuacjach?

Czy próbowałeś/aś reagować? W jaki sposób?

Jak opisywane zdarzenia wpłynęły na twoje funkcjonowanie?

Czy korzystasz z pomocy specjalistycznej w związku z tą sprawą (psycholog, psychiatra, inny lekarz, prawnik)?

Jak się dzisiaj czujesz w skali od 1 do 10?

Czy potrzebujesz w związku z tym pomocy? Jakiej?

Czy są dowody na działania, o których mowa?

III. PODSUMOWANIE I STRATEGIA DALSZYCH KROKÓW

- Podsumuj i uporządkuj wszystkie zebrane informacje (fakty bez oceny!).
- Potwierdź informacje u rozmówcy (zgoda, korekta, uzupełnienie).
- Zapytaj o potrzeby/oczekiwania rozmówcy:
 - Czego potrzebujesz w związku z twoim zgłoszeniem?*
 - Co miałyby się wydarzyć, byś poczuł/a się lepiej?*
- Ustalcie wspólnie następne działania w sprawie (strategia małych kroków, zabezpieczenie dowodów, organizacja wsparcia dla osoby pokrzywdzonej, dalsze zgłoszenie sprawy).

WIĘCEJ NA TEMAT OCHRONY DZIECI I PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

FUNDACJA DAJEMY DZIECIOM SIŁĘ: [FDDS.PL](https://fdds.pl)

OGÓLNOPOLSKIE POGOTOWIE DLA OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE „NIEBIESKA LINIA”:
[NIEBIESKALINIA.INFO/BAZA-WIEDZY](https://niebieskalinia.info/baza-wiedzy)

CENTRUM OCHRONY DZIECKA: [COD.IGNATIANUM.EDU.PL/MATERIALY-EDUKACYJNE](https://cod.ignatianum.edu.pl/materialy-edukacyjne)

**JEŚLI POTRZEBUJESZ WSPARCIA W SWOICH DZIAŁANIACH W PARAFII
NA RZECZ OCHRONY MAŁOLETNICH, ZADZWOŃ POD NUMER: **CMP 506 788 871.****

● PARAFIA W KRYZYSIE PO DOŚWIADCZENIU WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO PRZEZ DUCHOWNEGO/PRACOWNIKA PARAFII

Doświadczenie wykorzystania seksualnego w parafii jest kryzysem całej wspólnoty, a nie tylko pojedynczych osób. Wykorzystanie może dotyczyć zarówno osób małoletnich, jak i osób pełnoletnich.

1. W sytuacji wykorzystania seksualnego w parafii pojawia się triada:

- osoba skrzywdzona (ofiara pierwszorzędowa),
- sprawca,
- obserwatorzy – parafianie, rodziny, osoby pracujące i służące w parafii (ofiary drugiego rzędu).

2. Choć krzywda dotyka bezpośrednio jedną osobę, jej skutki obejmują całą wspólnotę poprzez: zachwianie zaufania, utratę poczucia bezpieczeństwa, kryzys wartości i relacji i pytania o sens bycia we wspólnocie.

3. Jakie reakcje są naturalne?

Parafianie mogą doświadczać: szoku, niedowierzania, gniewu; smutku, żalu, poczucia zdrady; potrzeby wskazania winnych i lęku o przyszłość parafii. To normalne reakcje na sytuację kryzysową. Ważne, by nie prowadziły do eskalacji konfliktów, wzajemnych oskarżeń ani „brania sprawiedliwości w swoje ręce”.

4. Najważniejsza zasada: ochrona osoby skrzywdzonej

Priorytetem wszystkich działań jest bezpieczeństwo osoby skrzywdzonej, poufność, dostęp do wsparcia psychologicznego i ochrona przed kontaktem ze sprawcą. Wsparciem obejmuje się również rodzinę osoby skrzywdzonej i osoby pośrednio dotknięte kryzysem.

5. Jak reaguje parafia? – etap interwencji

Po zgłoszeniu wykorzystania:

- uruchamiane są przyjęte w Kościele procedury, które są zgodne z prawem i standardami ochrony małoletnich,

- władze kościelne współpracują ze specjalistą (psychologiem/psychoterapeutą),
- parafia otrzymuje jasną, sprawdzoną informację o sytuacji „na teraz”.

6. Komunikacja w parafii – co jest ważne?

Dobra komunikacja:

opiera się na faktach, a nie na plotkach,
 jest spójna z wartościami,
 chroni relacje,
 uwzględnia potrzeby różnych osób.

Parafianie są informowani:

co się wydarzyło (w granicach prawa),
 jakie są kolejne kroki,
 kto odpowiada za działania,
 gdzie można uzyskać pomoc lub zgłosić informacje.

7. Wsparcie i stabilizacja wspólnoty

W parafii pracuje duchowny, który:

jest duszpasterzem wszystkich – niezależnie od poglądów,
 podtrzymuje życie liturgiczne i sakramentalne,
 współpracuje ze specjalistami na rzecz stabilizacji wspólnoty
 adekwatnie do potrzeb.

8. Transparentność i towarzyszenie

Parafianie mają prawo: wiedzieć, na jakim etapie jest sprawa, zadawać pytania, i otrzymywać wsparcie tak długo, jak tego potrzebują. Im większa przejrzystość i rzetelność informacji, tym większa szansa na: spokój, odbudowę zaufania i stopniowe gojenie ran wspólnoty.

9. Psychoedukacja – inwestycja w bezpieczeństwo

Doświadczenie kryzysu jest także okazją do zmian w zakresie:

jasnych zasad,
 bezpiecznych granic,
 odpowiedzialnych relacji.

Parafia podejmuje działania edukacyjne, np. warsztaty dla rodziców, opiekunów i wychowawców, zajęcia dla dzieci i młodzieży, szkolenia z komunikacji i reagowania w sytuacjach trudnych, upowszechnianie standardów ochrony małoletnich.

10. Normalizacja i odbudowa

Proces zdrowienia wymaga czasu. Pomocne są tu m.in.: rozmowa, refleksja, modlitwa i wsparcie duszpasterskie, wspólne działania budujące poczucie sprawczości. Wypracowane dobre praktyki są: utrwalane, regularnie poddawane ewaluacji i rozwijane z myślą o bezpiecznej przyszłości wspólnoty. Kryzys nie musi oznaczać końca wspólnoty. Może stać się trudną, ale realną drogą do uzdrowienia, odpowiedzialności i większego bezpieczeństwa – jeśli przechodzi się ją razem, z troską o każdą osobę.

● PODSTAWY PRAWNE OCHRONY OSÓB MAŁOLETNICH W POLSCE

Konstytucja RP

- art. 72 ust. 1 – Rzeczpospolita zapewnia ochronę praw dziecka.
- art. 48 – Prawo rodziców do wychowania dzieci z poszanowaniem ich dobra.

Prawo karne

- Kodeks karny (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553, z późn. zm.)
art. 199 kk – nadużycie stosunku zależności w odniesieniu do każdej osoby,
art. 200 i nast. – przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletnich,
art. 207 – znęcanie się nad osobą małoletnią,
art. 210 – porzucenie małoletniego,
art. 211 – uprowadzenie małoletniego,
art. 190a – stalking, w tym wobec dzieci.

Ochrona instytucjonalna

- Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 1964 nr 9 poz. 59, z późn. zm.) – obowiązek ochrony dobra dziecka, możliwość ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej,
- Ustawa o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (2022, Dz.U. 2022 poz. 1700) – zasady postępowania wobec nieletnich sprawców czynów karalnych,

- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2005 nr 180 poz. 1493, z późn. zm.) – ochrona dzieci w rodzinie,
- Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2016 poz. 862, z późn. zm.) – rejestr sprawców przestępstw seksualnych, zasady weryfikacji osób pracujących z dziećmi,
- Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zapewnienia rozwoju usług ochrony małoletnich (tzw. ustawa o ochronie małoletnich, Dz.U. 2023 poz. 1606) – obowiązek posiadania procedur ochrony małoletnich w instytucjach (szkoły, parafie, placówki opiekuńcze).

Mechanizmy międzynarodowe obowiązujące Polskę

- Konwencja o prawach dziecka (ONZ, 1989),
- Europejska Konwencja Praw Człowieka (EKPCz) – art. 3 (zakaz tortur), art. 8 (prawo do życia prywatnego i rodzinnego),
- Konwencja stambulska (2011) – przeciwdziałanie przemocy wobec kobiet i przemocy domowej,
- Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami (2006).

PODSTAWY PRAWNE OCHRONY OSÓB MAŁOLETNIICH, DOROSŁYCH I ZALEŻNYCH W KOŚCIELE EWANGELICKO- -AUGSBURSKIM W RP [KEA]

- Wzorzec standardów ochrony małoletnich w KEA wraz z załącznikami znajduje się na stronie BIK.luteranie.pl.
- Uchwała Synodu Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego (Luterańskiego) w Polsce nr 9/2019/XIV z dnia 28 kwietnia 2019 roku, w sprawie procedury zgłaszania ewentualnych nadużyć seksualnych duchownych i pracowników Kościoła:

Na podstawie § 64 pkt 2 Zasadniczego Prawa Wewnętrznego Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Rzeczypospolitej Polskiej uchwała, co następuje:

§ 1

Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP wyraża sprzeciw wobec tolerowania wszelkich form przemocy i nadużyć seksualnych, które mogły lub mogą występować w Kościele przy wykorzystaniu małoletności albo nadużycia stosunku zależności lub wykorzystania krytycznego położenia ofiary takiego postępowania.

§ 2

1. Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP przypomina, że każda osoba świecka lub duchowna pełniąca funkcje urzędowe w Kościele, która w związku ze swą działalnością powzięła podejrzenie popełnienia przestępstwa, jest obowiązana niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.
2. Jednocześnie Synod wskazuje, że świadkiem w sprawie nie może być duchowny co do faktów, o których dowiedział się przy spowiedzi, z zastrzeżeniem § 61 ust. 3 Pragmatyki Służbowej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP.
3. Nadto Synod przypomina, że przed nawiązaniem stosunku pracy lub przed dopuszczeniem danej osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi, należy uzyskać informację, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym, który jest częścią Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, o którym mowa w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. z 2018 r. poz. 405).

§ 3

Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP poleca, by zawiadomienie, o którym mowa w § 2 ust. 1, było złożone do wiadomości właściwego biskupa diecezjalnego i biskupa Kościoła.

§ 4

1. Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP poleca Konsystorzowi Kościoła udostępnienie i upublicznienie adresu poczty elektronicznej przeznaczonego do zgłaszania ewentualnych zdarzeń, o których mowa w § 1, które to zgłoszenia winny być następnie przedmiotem postępowania przygotowawczego w rozumieniu przepisów dyscyplinarnych.
2. W razie ustalenia w toku postępowania przygotowawczego, że zgłoszenie jest wiarygodne w rozumieniu art. 240 § 1 Kodeksu karnego, zawiadamia się właściwy organ, a postępowanie dyscyplinarne i duchowny ulegać winni zawieszeniu w trybie przewidzianym przepisami Zasadniczego Prawa Wewnętrzznego do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy we właściwym postępowaniu.

3. Niezależnie od powyższego Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP wskazuje na konieczność kierowania osób zgłaszających ww. zdarzenia do Centrum Mediacji i Poradnictwa Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP w celu zapewnienia im niezbędnej pomocy pozaprawnej.

§ 5

Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP zobowiązuje Konsystorz Kościoła i biskupa Kościoła do ujmowania w ramach corocznego sprawozdania informacji o zawiadomieniach, zgłoszeniach i postępowaniach, o których mowa w §3 i §5.

§ 6

Synod Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP wskazuje biskupowi Kościoła i biskupom diecezjalnym na konieczność zapewnienia duchownym i innym osobom pełniącym aktywnie służbę w Kościele dostępu do odpowiednich materiałów i szkoleń związanych z problemem przemocy na tle seksualnym.

AUTORKA TEKSTU

Joanna Koleff

REDAKCJA

Bożena Giemza

KOREKTA

Jolanta Chwastek

PROJEKT OKŁADKI I SKŁAD

Bożena Giemza

Centrum Mediacji i Poradnictwa

Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP

ul. Wiślna 9, Lok. 5 | 31-007 Kraków

www.cmp.luteranie.pl

Publikacja wydana dzięki dotacji:

EVANGELISCH-LUTHERISCHE KIRCHE IN BAYERN

© Kościół Ewangelicko-Augsburski w RP, Warszawa 2026

DRUK Drukarnia „Augustana” | www.augustana.com.pl

centrum
mediacji
i poradnictwa

co to jest
przemoc i jak ją rozpoznać?
standardy
ochrony małoletnich
wskazówki dla osób pracujących
z dziećmi i młodzieżą w parafii
wskazówki dla osób przyjmujących
zgłoszenie w parafii
parafia w kryzysie
po doświadczeniu wykorzystania
seksualnego
podstawy prawne ochrony
osób małoletnich w Polsce

WYDANE DZIĘKI DOTACJI

Evangelisch-Lutherische
Kirche in Bayern